

KESKKONNAAMET

Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond

Eesti tuleviku heaks

Põlvamaa ja Võrumaa keskkonnahariduse ümarlaua protokoll

Koht: Nopri talu, Kärina küla, Misso vald Võrumaa   **Kuupäev:** 09.06.2015

Algus kell 10.00, lõpp kell 15.00

Osalesid (registreerimisleht lisatud): Reet Utsu, Ester Kalder, Kristi Toom, Lily Veidenberg, Kadri Paulus, Aigar Liping, Katrin Savi, Inga Tiivoja, Önnela Unt, Helina Tammemägi, Önne Rämmann, Koidula Rauk, Mari Kala, Helen Kivisild

Koosoleku juhataja ja protokollija: Helen Kivisild

Päevakord:

1. Ülevaade Nopri talumeierei tootmisest ja keskkonnahariduslikust tegevusest (Tiit Niilo).
2. Lühülevaade praegustest Põlvamaa ja Võrumaa ühisprojektidest (Kristi Toom).
3. KIKi esindaja tutvustab koolidele augusti kuu taotlusvooru võimalusi (Reet Utsu).
4. Pakutavate õppeprogrammide teemade kaardistamine, katmata olulised teemad.
5. Ümarlaua sihtide seadmine.

Koosoleku käik:

Kristi Toom andis ülevaate ühisprojektidest:

- Võrumaal viidi läbi kevadel 144 programmi, sügiseks jääb läbi viia 76 programmi.
- Põlvamaal viidi läbi kevadel 115 programmi, sügiseks jäi 46 programmi.
- Hästi on senise projekti puhul: õpetajatele lihtne - buss tellitud, osalemine tasuta, saavad osaleda kõik õpilased (ka majanduslikult kehvemal järjel).
- Probleemid praeguse projekti puhul: bussijuhid ei tea, kuhu sõita; õpetajatelt saadi vähe tagasisidet (ei saadetud meeldetuletuse kirju peale programmil osalemist).
- Septembri I-II nädalaks tuleks saada sügiseste programmide kuupäevad paika.
- Kokkuvõtte programmide pakkujate tagasisidest: programmide pakkujad soovivad projekti jätkumist.

Arutelu uue ühisprojekti teemal:

- Uues projektis võiks olla kaasatud uusi programmide pakkujaid nt Võrtsjärve Järvemuuseum, Räpina Aianduskool.
- Uues projektis võiks olla kaasatud laiem sihtrühm - programme ka gümnaasiumile ning rohkem uusi programmide teemasid: muld, kaardiõpe looduses jm.

Reet Utsu ülevaade suvisest KIKi taotlusvoorst ja koolide võimalustest:

- roheline kontor;
- teavituskampaania korraldamine: keskkonnaprobleemi lahendamiseks/leevendamiseks. *Projekti tulemusena peaks muutuma inimeste tarbimisharjumused!*
- messid, festivalid, loodusõhtud - 50% omaosalus koolidele;
- teabekandja, meediakandaja, uuring m-lahendus;
- meediatoote loomine, sihtrühmale kättesaadavaks tegemine;
- Haridusasutuses vähemalt 1 õppeveerandi vältava projekti ellu viimine – tegevused toimuvad koha peal/läheduses, ei ole mõeldud sõitudeks. NT keskkonnateemaline kuldvillak vm. Tähtis siduda kohalik ja globaalne. Uurimuslikud tööd, konverentsil ettekanded vm väljundi saab kool ise valida, seda pole ette antud.
- Õppeprogrammide ja vahendite soetamine keskkonnahariduskeskustesse - 50% omaosalus.

Soovitused projekti kirjutamiseks:

- Arvestada prioriteetsete teemadega, mis on leitavad keskkonnaministeeriumi kodulehelt nt säästev tarbimine, elurikkus e bioloogiline mitmekesisus, aasta lind, loom, puu jne
<http://www.envir.ee/et/keskkonnaharidus>
- Projektide puhul hinnatakse, kuidas projekt toetab *Eesti keskkonna seisundi parandamist ja säilitamist*. NB Mõju keskkonnaseisundile!
- Oluline on viidata arengukavadele.
- Kaasata võimalikult suur sihtrühm. Projekt kirjutada mitte 1 klassile vaid kõigile paralleelidele (et saavutada laiemat kõlapinda). Haarata kaasa ka need, kellel süvaõpe puudub, mitte vaid huvilised.
- Soovitus küsida oma maakonna KIKi inimeselt nõu.
- Suvel on hea kirjutada - konkurents on väiksem samas jagatakse ka 35% kogu rahast.

Aigar Lipingu märkus: Meenikunno rabas on vähe infotahvleid, parklast on puudu suitsetamist keelav märk. Tuleks analüüsida süsteemselt matkaradade paiknemist, infotahvlite olemasolu jm matkaradade infrastruktuuri.

Arutelu õppeprogrammide teemal:

- Väiksematele pole töölehti vaja, näidata tuleks loodust, õpetada taimi ning looduses käituma. Osad lapsed kardavad kätt maha panna, kardavad puuke, metsa...
- Populaarsed teemad laste seas: vee-elustik, räätsamatkad. Vee-elustikku saab ka kooli lähedal õppida, ei pea tingimata sõitma.
- Aianduskoolil on olemas mikroskoobid, mida saaks kasutada erinevate õppeteemade juures, näidata lastele mikroskoopilist maailma. Aianduskool saaks pakkuda taimede teemalisi programme Räpinas.
- Arvestada tuleks programmi kestvuseks minimaalselt 2 h.
- Lapsed ei tunne enam tavalisi köögiviljade seemneid ega taimi. Loovtöö mõte: taimede külvamine, nende kasvatamine, katselapi hooldamine ja jälgimine.

- Väljaspool kooli õppeprogrammil osalemise eest võiks õpilased saada hinde – võimalus osadele õpilastele saada tunnustust, kes klassiruumis ei pruugi silma paista.
- Ühe uudse teemana võiks olla putukad, putukahotellid.
- Õpilased käivad ühekordsetel programmidel looduses. Kuidas teha nii, et nad ise tahaksid omaalgatuslikult looduses käia. Kuidas kasvatada väiksematele gruppidele liidreid, kes väärtustaks loodust, kes saaksid ise edasi tegutseda ja ise edasi uurida ning innustada teisi? Üheks võimaluseks on laagrid, mis süstivad neisse looduse pisiku. Näide kalalaager: ühel suvel käisid poisid kalalaagris. See hakkas neile nii meeldima, et käivad siiani igal suvel kalalaagris (nüüdseks on nad juba täiskasvanud).
- Ettepanek korraldada omaloomingu võistlused joonistused, luuletused, kirjandid. Selleks on vaja inimesi ja auhindu...
- Programmide loetelu saadetakse õpetajatele, et nad analüüsiks ja avaldaksid arvamust, mis teemadel oleks vaja koostada /pakkuda uusi õppeprogramme.

Otsustati:

- Põlvamaal ja Võrumaal ei hakka keskkonnahariduse ümarlaud koostama eraldi keskkonnahariduse arengukava. Kõige olulisem keskkonnahariduse ümarlaua funktsioon on hetkel töö selles valdkonnas, et ühisprojektid sarnasel kujul jätkuks. Alustada uue projektijuhi otsinguid. Vajalik on teha koostööd omavalitsuste liitudega ja/või maakonna haridusosakonnaga.